

Những cuộc gặp gỡ làm thay đổi số phận

ISSN: 2734-9195 15:45 03/08/2026

Khi ngoảnh lại, ta nhận ra con người hôm nay của mình được ghép nên từ biết bao tấm lòng đã từng dành cho ta sự tử tế. Con đường giải thoát chưa bao giờ là hành trình của riêng một người.

Có những người không bước vào cuộc đời ta bằng tiếng reo hò hay những khoảnh khắc chấn động. Họ xuất hiện rất lặng lẽ, giống như khi giao mùa vậy. Nhưng rồi, chính sự hiện diện bình dị ấy lại âm thầm viết lại cả hành trình sống của chúng ta.

Trong truyền thống Phật giáo có thuật ngữ rất đẹp để chỉ những con người như vậy: **Kalyāṇa-mitta** (Pāli: *thiện hữu tri thức, người bạn lành trên đường tu học và trưởng thành*).

Dịch đơn giản là “bạn đạo” hay “bạn tâm linh” vẫn chưa chuyển tải hết ý nghĩa của khái niệm. Kalyāṇa-mitta không chỉ là người cùng uống cà phê, cùng sở thích hay thường xuyên trò chuyện. Họ là những người mà chỉ bằng chính cách sống của mình đã âm thầm kéo chúng ta tiến gần hơn tới phiên bản tốt đẹp hơn của chính mình - nhân hậu hơn, sáng suốt hơn và chân thành hơn.

Sư cô Gotami. (Nguồn: facebook.com)

Chúng ta thường có xu hướng hình dung “định mệnh” như những thước phim điện ảnh: một biến cố chấn động, một cuộc chia ly dữ dội hay một bước ngoặt sự nghiệp làm thay đổi tất cả. Chúng ta luôn chờ đợi những khoảnh khắc lớn lao ấy để định nghĩa cuộc đời mình.

Nhưng nếu nhìn lại thật kỹ, những bước ngoặt thực sự thường rất nhỏ bé. Đó có thể chỉ là một cuộc gặp gỡ, một cuộc trò chuyện ngắn, hay một con người vô tình đi ngang qua đời ta nhưng để lại dấu ấn sâu sắc, khiến hướng đi của cuộc đời âm thầm đổi khác.

Theo quan điểm Phật giáo, những cuộc gặp gỡ ấy không hoàn toàn là sự tình cờ. Chúng được hình thành từ các **duyên** (*paccaya*), tức những điều kiện nảy sinh từ các ý hướng, hành động trong quá khứ cùng với dòng vận động tự nhiên của cuộc sống.

Ngay cả khi không đặt niềm tin vào giáo lý nghiệp (*kamma*), chúng ta vẫn khó phủ nhận một thực tế rất đời thường: có những người xuất hiện, và rồi “chiếc kim la bàn” trong tâm thức ta bắt đầu chuyển hướng.

Có một câu chuyện nổi tiếng trong kinh điển.

Tôn giả A Nan từng thưa với Đức Phật Thích Ca Mâu Ni:

“Bạch Thế Tôn, con nghĩ rằng thiện hữu tri thức là một nửa của đời sống phạm hạnh”.

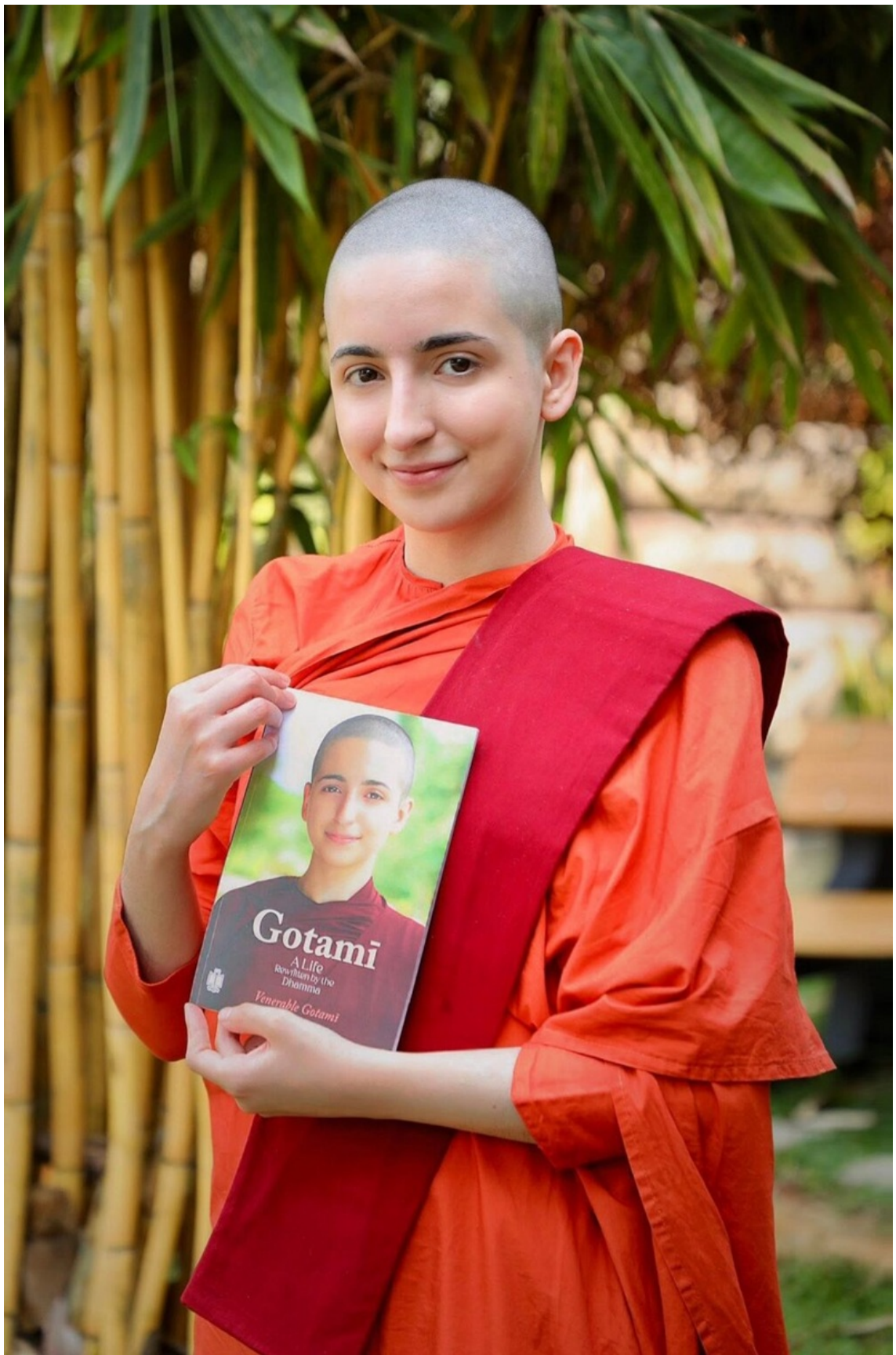
Đức Phật lập tức chỉnh lại:

“Đừng nói như vậy, này A Nan. Thiện hữu tri thức không phải là một nửa của đời sống phạm hạnh. Thiện hữu tri thức chính là toàn bộ đời sống phạm hạnh”.

Lời dạy ấy hàm chứa một sự thật sâu sắc: con người không thể tự mình giác ngộ trong sự cô lập tuyệt đối. Chúng ta cũng khó có thể trưởng thành nếu chỉ sống khép kín trong thế giới của riêng mình.

Tâm con người vốn dễ lang thang giữa những vòng xoáy của sợ hãi, tham muốn và bản ngã. Vì vậy, chúng ta cần một người giúp mình giữ được phương hướng.

Thiện hữu tri thức không áp đặt con đường phải đi. Họ đơn giản chỉ hiện diện, và chính sự hiện diện ấy âm thầm dẫn dắt ta.

Sư cô Gotami cùng cuốn sách mới của mình, *Gotamī: Một cuộc đời được viết lại bởi Phật pháp* (2026). Ảnh từ facebook.com

Con người vốn là sinh thể xã hội. Chúng ta chịu ảnh hưởng từ những người xung quanh nhiều hơn bản thân thường nghĩ.

Ở gần ngọn lửa thì sẽ cảm nhận được hơi ấm.

Ở cạnh một người luôn bình tĩnh trước khó khăn, ta cũng bắt đầu tự hỏi liệu mình có thể phản ứng bình thản như họ hay không.

Ngày qua ngày, chúng ta học hỏi, bắt chước rồi dần dần hình thành chính mình từ những ảnh hưởng tưởng như rất nhỏ ấy.

Một thiện hữu tri thức giống như tấm gương.

Họ không bóp méo hình ảnh của bạn bằng sự tăng bốc để bạn trở nên hoàn hảo hơn trong mắt mình, cũng không dùng sự phán xét để khiến bạn trở nên tệ hại hơn.

Họ không nói dối để làm bạn vui, cũng không cố tình làm bạn đau khổ.

Họ chỉ phản chiếu sự thật với lòng từ bi.

Một ngộ nhận khá phổ biến là cho rằng thiện hữu tri thức phải là những bậc giác ngộ hoàn hảo.

Thực tế không phải vậy.

Họ cũng có lúc yếu lòng, cũng trải qua những ngày mệt mỏi, cũng không nắm giữ mọi câu trả lời giống như bất kỳ ai khác.

Điều khác biệt nằm ở chỗ họ đủ chánh niệm để nhận diện khổ đau khi nó xuất hiện.

Họ không trốn chạy khổ đau.

Khi bạn đau khổ, họ không vội phủ lên mọi thứ bằng những lời lạc quan sáo rỗng hay thứ “tích cực độc hại”. Họ ở lại bên bạn, nâng đỡ bằng những lời khuyên hướng đến đạo đức, lối sống thiện lành và niềm tin vào điều đúng đắn.

Thiện hữu tri thức không phải là mối quan hệ chỉ diễn ra theo một chiều.

Đó vừa là món quà chúng ta được đón nhận, vừa là phẩm chất mà mỗi người đều có thể nuôi dưỡng để trở thành.

Rồi sẽ đến một ngày, bạn nhận ra mình đang ngồi ở phía bên kia.

Trước mặt là một người khác đang lạc lối trong mây mù của hoang mang và sợ hãi.

Lúc ấy, bạn hiểu rằng để giúp ai đó, mình không cần phải hoàn hảo.

Điều cần thiết chỉ là đủ sẵn lòng ở bên họ trong chính những khoảng khắc khó khăn nhất.

Với riêng tôi, thiện hữu tri thức đầu tiên chính là người thầy của mình - Đại đức Ashin Nayaka.

Thầy đã dẫn dắt tôi trên con đường thiện lành, trao truyền trí tuệ và tri thức. Ngay cả khi tôi chưa phải là một người học trò hoàn thiện, thầy vẫn kiên nhẫn ở lại, tiếp tục chỉ dạy vì luôn tin rằng tôi có thể trưởng thành.

Chính sự kiên nhẫn và lòng tận tâm ấy đã giúp tôi tự nhiên trở thành một con người tốt hơn, đồng thời trưởng thành hơn trên con đường xuất gia tu học.

Sau nhiều tháng, nhiều năm sống trong môi trường của những người thiện lành, bạn sẽ nhận thấy bản thân thay đổi mà đôi khi không hề hay biết.

Bạn bớt nóng giận hơn.

Bạn sống cẩn trọng và có trách nhiệm hơn.

Bạn biết cân nhắc trước khi quyết định.

Bạn dễ lựa chọn điều đúng thay vì điều dễ dàng.

Đó chính là sự chuyển hóa âm thầm.

Không phải sự thay đổi đến từ một biến cố lớn, mà từ việc trong cuộc đời luôn có một người nhắc bạn nhớ điều thiện, cảnh tỉnh bạn trước điều bất thiện và khơi dậy phần tốt đẹp vốn có trong chính mình.

Họ là những người gìn giữ bản chất tốt đẹp ấy.

Nhiều khi, chúng ta chỉ nhận ra một người quan trọng đến mức nào sau khi họ đã rời đi.

Ta mặc nhiên nghĩ họ sẽ luôn hiện diện như một phần quen thuộc của cuộc sống.

Nhưng mọi cuộc gặp gỡ đều vô thường.

Có người đồng hành với ta suốt nhiều năm.

Có người chỉ xuất hiện trong một buổi chiều ngắn ngủi.

Trong một thế giới luôn đổi thay, điều duy nhất không thay đổi chính là sự thay đổi.

Vì thế, điều quan trọng là biết nhận ra thiện hữu tri thức khi họ vẫn còn đang hiện diện trước mặt mình.

Nhận ra và trân trọng họ ngay trong hiện tại cũng là một biểu hiện của trí tuệ.

Sau cùng, chính những mối nhân duyên ấy mới là nền móng tạo nên cuộc đời mỗi người.

Khi ngoảnh lại, ta nhận ra con người hôm nay của mình được ghép nên từ biết bao tấm lòng đã từng dành cho ta sự tử tế.

Con đường giải thoát chưa bao giờ là hành trình của riêng một người.

Đã từng có người đồng hành.

Đã từng có người cảnh báo.

Đã từng có người nghiêm khắc nhắc nhở.

Đó chính là phước lành của thiện hữu tri thức.

Họ không thay đổi số phận của ta bằng sự cưỡng ép.

Họ chỉ lặng lẽ bước bên cạnh cho đến khi ta đủ vững vàng để tiếp tục hành trình bằng chính đôi chân của mình.

Tác giả: **Ven. Gotami**/Chuyển ngữ: **Thường Nguyên**

Nguồn: <https://www.buddhistdoor.net/features/kalyana-mitta-the-encounters-that-change-destiny/>